

הנחיות לכתיבת עבודה סמינריונית בתואר שני בהיסטוריה

מבוא

העבודה הסמינריונית נכתבת לאחר סיומו של קורס בחירה בתואר השני. במסלול ללא תזה יש להגיש שלוש (3) עבודות סמינריוניות (אם ברצונכם שמגמת הלימוד תצוין בתעודת הגמר, עליכם לכתוב לפחות שתיים מהעבודות במגמה; יש לפנות ליועצים). במסלול עם תזה יש להגיש שתי (2) עבודות סמינריוניות במגמה. אם עבר יותר מסמסטר מאז נלמד הקורס, יש לפנות למרכז/ת האקדמי של התכנית כדי להסדיר את ההרשמה לכתיבת העבודה.

הנחת היסוד היא כי כבר כתבתם עבודה סמינריונית בדיסציפלינה ההיסטורית במסגרת התואר הראשון, או פרט מורחב בדיסציפלינה ההיסטורית במסגרת ההשלמות לקראת התואר השני, או פרט במסגרת קורס מ.א. שלמדתם. בקובץ הנחיות זה נחדד את הדרישות המיוחדות מעבודות המוגשות במסגרת התואר השני; לכל היבטי הכתיבה ראו:

1. קישור לערכת סרטוני הדרכה לכתיבת עבודות בהיסטוריה, שתסייע לכם בבניית העבודה ובכתיבתה (הערכה מלווה בשאלון לבדיקה עצמית): [כאן](#)
2. קישור ליחברת הדרכה לכתיבת עבודה סמינריונית, של המחלקה להיסטוריה, פילוסופיה ומדעי היהדות באוניברסיטה הפתוחה: [booklet.pdf \(openu.ac.il\)](http://booklet.pdf(openu.ac.il))

קובץ הנחיות הנוכחי משמש גם את כותבי עבודת הגמר במסלול העיוני ואת כותבי התזה במסלול המחקרי. בבסיסו, תהליך הכנת העבודות דומה; הנחיות מיוחדות המתייחסות לעבודת הגמר ולתזה תמצאו באתר תכנית התואר השני (/ כתיבת עבודות ומסלולי לימוד). באתר נמצאות גם הנחיות לכתיבה אקדמית ורישום ביבליוגרפי.

לוח זמנים

הרשמה: לאחר שבחרתם לכתוב עבודה סמינריונית בקורס בחירה מסוים עליכם להירשם (בשאלתא) לכתיבתה מיד עם קבלת האישור על סיום הקורס בהצלחה (ולא יאוחר משישה חודשים ממועד זה). לרישום: [כאן](#)

אישור הצעת מחקר: עם קבלת האישור האלקטרוני להרשמה עליכם לפנות במייל אל מורה/ת הקורס כדי לקבל את אישור/ה למתווה העבודה – נושא, שאלת המחקר, ראשי פרקים וביבליוגרפיה – לא יאוחר משלושה חודשים מיום קבלת האישור להרשמה. הנחיות להגשת הצעת המחקר: להלן, עמ' 3, סעיף 3.

הגשה: יש להגיש את העבודה לא יאוחר משישה חודשים מיום קבלת האישור להצעת המחקר.

מטרות העבודה:

עבודה סמינריונית בוחנת את היכולת לכתיבה מדעית בנושא ממוקד. יש להציג בשפה ברורה את הנושא, שאלת מחקר / מטרת המחקר, שיטות המחקר, מהלך העבודה, התוצאות והמסקנות. העבודה אינה חייבת לחדש מהבחינה המחקרית, אולם רצוי לנסות ולחדש ולו במעט. עבודת גמר מחקרית (תזה), לעומת זאת, היא עבודה שיש בה תרומה לקידום המדע והמחקר. עבודה סמינריונית עשויה להיות צעד בדרך לתזה למי שבכוונתו/ה לכתוב עבודה כזו, ואף להשתלב בה כאחד מפרקיה; במקרה זה מומלץ לבחור נושא שיוכל להשתלב בפרויקט הרחב של עבודת התזה. מכל מקום, גם אם אין כוונה לחידוש מחקרי וגם אם אין כוונה לכתוב עבודת תזה, כל עבודה סמינריונית חייבת להתייחס למצב המחקר המעודכן בתחום נושא העבודה.

מקורות לעבודה:

יש לבסס את העבודה על 15 מקורות, מהם 2 בשפה האנגלית.

היקף העבודה:

10,000-12,000 מלים (כולל הערות שוליים; לא כולל דפי שער ותוכן, רשימה ביבליוגרפית, איורים ומפות, נספחים).

שפת העבודה:

עברית בלבד.

ארגון העבודה

ביבליוגרפיה וכללי ציטוט: יש להשתמש בשיטת הציטוט המקובלת בדיסציפלינה ההיסטורית, כמפורט ב"כללי ציטוט ורישום ביבליוגרפיה" שבאתר התכנית. ראו גם בחוברת ההדרכה לכתיבת עבודה סמינריונית במחלקה להיסטוריה. שמרו על אחידות בשיטת הציטוט, בהערות השוליים וברשימה הביבליוגרפית המסכמת.

פורמט הגשה

גודל אות: 12

גופן עברי: David

גופן לטיני: Times New Roman

רווחים: שורה וחצי

שוליים:

שוליים ימניים – ברוחב 3 ס"מ

שוליים שמאליים – ברוחב 2 ס"מ

שוליים עליונים – ברוחב 2 ס"מ

שוליים תחתונים – ברוחב 2 ס"מ

תהליך העבודה

1. פגישות ההדרכה

יש להיפגש עם המדריך/כה פעמיים, בתחילת הכנת העבודה ובאמצע התהליך או לקראת סיומו.

2. מיקוד נושא העבודה

בראשית התהליך ייערך דיון בין המדריך/כה והסטודנט/ית, שמטרתו מיקוד נושא העבודה. דיון זה עשוי להימשך זמן מה ולכלול גם קריאה מקדימה של הסטודנט/ית בהדרכת המדריך/כה. בשונה ממחקרים אמפיריים שבהם יש 'שאלת מחקר', במדעי הרוח לא תמיד אפשר להצביע על 'שאלה'. לעתים מטרת העבודה תהיה למצות נושא מסוים באופן רחב.

3. כתיבת הצעת מחקר

לאחר מיקוד נושא המחקר, יש להכין הצעת מחקר: מסמך בן 1-2 עמודים, ובו התייחסות לנושאים הבאים: (א) תיאור קצר של הנושא וחשיבותו; (ב) הגדרת שאלת המחקר / מטרת המחקר; (ג) הגדרת גישת המחקר והמקורות; (ד) ראשי פרקים, ותיאור קצר של תוכן כל פרק. אם בעבודה יש חידוש מחקר, יש להציגו וכן את תרומת העבודה לשיח המחקרי. הצעת המחקר תועבר למדריך/כה לאישור. רק לאחר אישור זה אפשר 'לצאת לדרך' ולעבור לשלב הכנת העבודה.

4. הכנת העבודה

הכנת העבודה היא תהליך מעגלי (מחזורי), הכולל תנועה מתמדת בין הפעילויות הבאות: איסוף מקורות וניתוחם, קריאת מחקרים וכתיבה. במהלך העבודה חובה להגיע לספריות אקדמיות.

הערה לאיסוף המקורות:

בתחומים מסוימים, בעיקר בהיסטוריה מודרנית, קשה לעתים להבחין בין מקור ומחקר. לעתים המחקר על נושא הופך להיות בעצמו מקור היסטורי.

הערה לתהליך הכתיבה:

בשונה ממדעי החברה והטבע, בהם תהליך הכתיבה הוא שלב אחרון המתבצע לאחר סיום המחקר האמפירי, בדיסציפלינת ההיסטוריה הכתיבה אינה רק ייצוג סופי של תוצאות מחקר אלא חלק אינטגרלי מהמחקר עצמו, המסייע להבהרת המחשבות ומקל על בניית הטענות. לכן כדאי להתחיל לכתוב כבר בשלבים מוקדמים, ולזכור שלא כל מה שנכתב ייכלל גם בעבודה הסופית.

העבודה מבטאת את יכולות הניתוח, החשיבה והניסוח שלכם, וחייבת להיות יצירה עצמאית משלב התכנון ודרך הכתיבה. הפנו במדויק לכל מקור בו השתמשתם, ואת המידע עצמו עבדו והציגו **בשפתכם שלכם**. אפשר, ולעתים חיוני לצטט קטע חשוב ממקור (בין מירכאות), רק כשהוא נחוץ לדיון ורק במידה סבירה (בהתאמה להיקף העבודה; על פי רוב ציטוט כמה שורות).

הקפידו על כתיבה בהירה, המהווה עדות לחשיבה בהירה ולטיעון ממוקד.

5. הגשת טיוטות

יש להגיש למדריך/כה טיוטות של כל פרק שכתבתו הסתיימה, לתקן לאור ההערות ולבסוף יש להגיש טיוטה סופית של כל העבודה. יודגש שטייטה מוערת של פרק היא בסיס לדיון בין הסטודנט/ית והמדריך/כה, ואין הכרח שיסכימו ביניהם על הכל.

6. נוסח סופי, הגשה ובדיקה

בהתאם לנהלי המחלקה. יש להקפיד הקפדה יתירה על הדרישות הפנימיות (כאיסור על ציטוט דברים שלא בשם אומרים) והחיצוניות (אחידות ברישום ההפניות והביבליוגרפיה).
את נוסח העבודה הסופי יש לשלוח ישירות אל המדריך/כה, במייל.
חובה לצרף הצהרת מקוריות חתומה (להלן / בשאילתא) לעותק שנשלח למדריך/כה.
חובה להעלות קובץ דיגיטלי של העבודה למערכת שאילתא.
העבודה עם הערות המדריך/כה עוברת הליכי בקרה במחלקה, והציון יפורסם בשאילתא.
במייל יוחזר לכם עותק בלויית הערות המדריך/כה.

טופס הצהרה על הכנה עצמאית של עבודה סמינריונית

בקורס: _____

עבודה סמינריונית באוניברסיטה נועדה לאפשר לסטודנטים בשלב לימודים מתקדם ליישם את הידע והמיומנות שרכשו במהלך לימודיהם. בעבודה זו צריכים לבוא לכדי ביטוי הכישורים האקדמיים, כגון: יכולת קריאה, הבנה וניתוח של טקסטים מדעיים, אינטגרציה של סוגי ידע שונים, חשיבה ביקורתית, כושר תכנון מחקר וביצועו (במקרים מסוימים) ולבסוף, כתיבה מדעית רהוטה.

העבודה הסמינריונית חייבת להיות ברובה המכריע **יצירה עצמית** של הסטודנטים. כדי להבחין בין תרומתם לבין תרומותיהם של אחרים, וכדי למנוע פגיעה ב"קניין הרוחני" של כותבים שעליהם מסתמכת העבודה, חייבים הכותבים להקפיד על ציון המקורות שעליהם הסתמכו. במילים אחרות, יש להצהיר מה המקור של כל אמירה או ידע שנלקח מאחרים. בכלל זה: ציטוטים ישירים של אמירות או ממצאים, רעיונות, דעות, ופרשנויות של אנשים אחרים. סטייה מכללי ציטוט והפניה, לא כל שכן נטילה ללא ציון ראוי של חלקי עבודה או עבודה שלמה של כותבים אחרים, מתפרשת לחומרה כניסיון להציג דברי אחרים כדברי הכותבים עצמם והיא בבחינת עבירה חמורה על כללי האתיקה המדעית.

כדי למנוע אי הבנה בנדון אנו מבקשים ממך לחתום על ההצהרה הבאה:

אני _____ ת.ז. _____ מצהיר/ה בזאת כי העבודה הסמינריונית המצורפת בזאת היא פרי יצירתי **העצמית** ונכתבה על-פי כללי ציטוט והפניה המקובלים באקדמיה. כמו כן, אני מצהיר/ה כי ידוע לי שהגשת עבודה אשר חלקים רבים ו/או משמעותיים ו/או מהותיים בה הועתקו מעבודה אחרת היא עבירה וכי אם יתגלה כי עברתי עבירה זו, תוגש נגדי תלונה על כך לוועדת המשמעת של האוניברסיטה הפתוחה.

חתימה: _____

תאריך: _____